SEY
SUOMEN ELÄINSUOJELU

Ympäristövaliokunnalle 2.3.2021

SEY Suomen eläinsuojelu on Suomen suurin eläinsuojelujärjestö ja edustaa 39 suomalaista eläinsuojelujärjestöä. Kiitämme mahdollisuudesta jättää lausuntomme asiasta.

Asia: Yhteisen maatalouspolitiikan strategisia suunnitelmia koskevat suositukset jäsenvaltioille

SEY katsoo, että maataloudessa on mahdollista tehdä merkittäviä toimenpiteitä luonnon monimuotoisuuden suojelemiseksi sekä kasvihuonekaasujen ja ammoniakkipäästöjen hillitsemiseksi sekä vesien laadun parantamiseksi. Suomi on sitoutunut saavuttamaan hiilineutraalisuuden vuoteen 2035 mennessä, ja maataloudella on merkittävä rooli näissä tavoitteissa.

Eläinkunnan tuotteiden kulutuksen merkittävä vähentäminen on tärkeä keino haasteiden ratkaisemiseksi. SEY katsoo, että Suomen tulee asettaa selkeä numeerinen tavoite kulutuksen painopisteen suuntaamisesta eläinkunnan tuotteista kasvikunnan tuotteisiin.
Kotimaisen kasviproteiinin tuotantoa tulee lisätä ja eläinkunnan tuotteille vaihtoehtoisten valkuaisen lähteiden tutkimusta, tuotekehitystä ja käyttöä tulee edistää.

Yhteisen maatalouspolitiikan uudistaminen ei ole riittävän kunnianhimoista eläinten hyvinvoinnin kannalta. Eläinten hyvinvoinnin tasoa tulee kehittää huomattavasti kaikissa jäsenvaltioissa.

SEY katsoo, että eläinperäisten tuotteiden kulutusta on merkittävästi vähennettävä ja eläintuotantoa ohjattava tehokkaasti eettisempään ja ravinnekiertoa tehostavaan suuntaan. Maataloustukipolitiikka on keskeisessä osassa tuotteiden hintatason määrittelyssä, millä voidaan merkittävästi vaikuttaa kysyntään.

Komission mukaan maatalouden ammoniakkipäästöt kattavat suurimman osan (89,5 %) Suomen ammoniakkipäästöistä, ja kotieläintuotanto on suurin ammoniakkipäästöjen lähde. Suomen ammoniakkipäästöistä yli 90 prosenttia on peräisin maataloudesta. Maataloudessa ammoniakkia haihtuu ensisijaisesti kotieläinten lannasta.

Komissio arvioi, että osa Suomen maatalouden monimuotoisuuden indikaattoreista kertoo epätoivotusta kehityssuunnasta. Elinympäristön tila ei ole toivotulla tasolla valtaosalla (66,7 %) nurmiperäisiä maita. Maankäyttö on ratkaisevassa asemassa luonnon monimuotoisuuden kannalta. Kun tuotantoeläinten laiduntaminen on vähentynyt maatalouden muutoksen myötä, on kokonaisia perinnebiotooppeja kadonnut Suomesta. **Kotieläiminä pidettävien märehtijöiden laidunnusta tulee edistää, sillä laidunnus perinnebiotoopilla edistäisi sekä laiduntavien eläinten hyvinvointia että perinnebiotoopin säilymistä ja lajiston monimuotoisuutta.**

Suomen rannikkovesien tila on heikentynyt, ja komissio kiinnittää erityisesti huomiota Itämeren rehevöitymiseen. Typpi- ja fosforitaseen laskeva kehityssuunta on viime vuosina taittunut. Alueellista vaihtelua ilmenee erityisesti kotieläintalouden voimaperäisyydestä johtuen. Fosfori ja typpi kuormittavat vesistöjä ja aiheuttavat rehevöitymistä, ja suurimmat rehevöittävät päästöt syntyvät eläintuotannosta. **Eläintuotannon merkittävä vähentäminen ml. turkistarhauksen lakkauttaminen ovat merkittävä tapa keventää vesistöjen kuormitusta.**

On tärkeää huomata myös ruoantuotannon merkitys ilmastonmuutoksessa. Ruoan arvioidaan aiheuttavan noin viidesosan ilmastonmuutosta kiihdyttävistä päästöistä, ja märehtijöiden ruuansulatus, lannoitteiden käyttö, maanmuokkaus ja lannankäsittely ovat pääasiallisia päästölähteitä maatalouden pääasiallisille kasvihuonekaasuille. **Myös ilmastotoimissa on keskityttävä ruontuotannon rakennemuutokseen kohti kasviperäistä tuotantoa.**

SEY
SUOMEN ELÄINSUOJELU

Komission mukaan Suomen maataloussektorin erityispiirteet ja pohjoinen sijainti aiheuttavat sen, että suomalaiset viljelijät eivät voi kilpailla muiden maiden kanssa tuotannon määrässä. Suomen maataloussektori voi kilpailla laadulla ja innovaatioiden avulla. SEYn näkemyksen mukaan **maataloustuotantoa tulee kehittää kohti korkean eläinten hyvinvoinnin erikoistuotantoa, minkä avulla kotimaisten tuotteiden on mahdollista erottautua kilpailluilla kansainvälisillä markkinoilla. Lisäksi kasviperäisten tuotteiden innovaatioita on edistettävä tukemalla niiden tutkimusta, tuotekehitystä ja käyttöä.**

Komission analyysissä todetaan, että investoinnit ovat keskeisiä sektorin kilpailukyvyn parantamiseksi. Suurin osa investoinneista tehdään kotieläintiloilla. SEY korostaa, että **investointien tulee edistää eläinten hyvinvointia nykyistä korkeammalle tasolle, ja investointien tulee olla kauaskatsoisia** siten, että ne vastaavat kuluttajien kasvaviin vaatimuksiin hyväksyttävistä eläintenpitonormeista nyt ja tulevaisuudessa.

Suomen maataloussektorin päästöt eivät ole komission mukaan laskeneet vuoden 2013 jälkeen. Kotieläinten ruuansulatuksen päästöt ovat sektorin suurimmat päästönlähteet. Komission suosituksissa ja Suomen toimenpiteissä tulee korostaa eläintuotannon vähentämisen merkitystä päästöjen vähentämisessä.

Komissio katsoo, että Suomessa on ruokavalioon liittyen myös terveysriskejä. **Ruokavalioiden muutoksessa tulisi komission mukaan keskittyä sekä terveyttä edistävään että ympäristövaikutuksia vähentävään ruokavalioon** (mm. kasvipohjainen ja vähemmän punaista lihaa sisältävä ruokavalio, enemmän hedelmiä ja vihanneksia). Komission huomio on otettava täysimääräisesti toimenpiteiden kohteeksi.

Komissio suosittelee, että Suomen olisi syytä lisätä maataloustuotannon lisäarvoa esimerkiksi hyödyntämällä erilaisia laatumerkintöjä myynnin edistämiseksi. SEY kannattaa eläinten hyvinvointimerkintää, joka kuvaa tuotantotapaa ja joka ylittää lainsäädännön minimivaatimukset. Kansalliseen hyvinvointimerkintään tulee yhdistää pakollinen **yhteiseurooppalainen tuotantotapamerkintä**, jonka avulla kuluttajan on mahdollista tehdä vertailuja eri tuotteiden kesken alkuperämaasta riippumatta ja kotieläintuottajat voivat ansaita paremmin eettisen tuotannon tuoman arvonlisän kautta.

Eläinten hyvinvoinnista

Komission mukaan Suomen tilanne eläinten hyvinvoinnissa ja mikrobilääkkeiden käytössä kotieläintuotannossa on varsin hyvä muihin jäsenvaltioihin verrattuna. Yhteisen maatalouspolitiikan uudistaminen ei SEYn ja eurooppalaisten eläinsuojelujärjestöjen mukaan ole kuitenkaan tällä hetkellä riittävän kunnianhimoista eläinten hyvinvoinnin kannalta. **Eläinten hyvinvoinnin tasoa tulee kehittää huomattavasti kaikissa jäsenvaltioissa.**

Kansalaisten halu edistää eläinten hyvinvointia tulee ottaa huomioon päätöksenteossa. Eläinten hyvinvointi on noussut merkittäväksi yhteiskunnalliseksi keskustelunaiheeksi, mistä on osoituksena muun muassa Eurobarometri (2016), jonka mukaan 82 % eurooppalaisista haluaa, että tuotantoeläimiä suojellaan nykyistä paremmin ja 94 % mielestä tuotantoeläinten hyvinvointi on tärkeää. Suomalaisten kohdalla luvut ovat vielä tätäkin suuremmat.

Eläinten hyvinvointi tuo yhteisöille lukuisia hyötyjä: korkeampi eläinten hyvinvointi merkitsee, että eläintauteja ja zoonooseja on vähemmän, mikä puolestaan vähentää mikrobilääkkeiden käyttöä. Korkeampi eläinten hyvinvointi tarjoaa korkeamman osaamisen työpaikkoja ja edistää ympäristönsuojelullisia tavoitteita, koska väljemmällä täytöllä ja laadukkaammalla ruokinnalla syntyy vähemmän päästöjä.

Maria Lindqvist
toiminnanjohtaja (vs.)
SEY Suomen Eläinsuojelu

